

מדינת ישראל

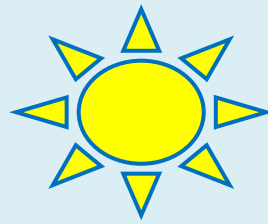
משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

השרות הפסיכולוגי ייעוצי

רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911 טל: 02/5603249, 02/5603251 פקס: 02/5603256

www.education.gov.il/shefi

ברוכים השווים...

לקט פעילויות לפתיחת שנת הלימודים
תשע"ד

מאת - אורית ברג

אגף תכניות סיוע ומניעה, שפ"י

בהלימה לתוכנית "האחר הוא אני – בדרך לחברת
מופת"

מטרות:

- הכרות ו/או העמקת הכרות
- חידוש קשרים וגיבוש
- ביסוס אווירה של התעניינות, פתיחות תשומת לב
- אימון התלמידים ביכולת לראות את השתנה והתחדש בהם ובחבריהם
- מתן תחושת מקום והכלה לתלמידים
- נגיעה ראשונית בתפיסת " האחר הוא אני"

אם יש לך שמש
יש לך שמש
יש לך שמש בליבך
בוא והושט לה את ידך

שמרית אור

בימים אלו של שלהי חופשת הקיץ, בצד תכנון קדימה של שנת חינוך והוראה, מוצא כל אחד מאתנו את הזמן לשבת ולחשוב על היום הראשון, השיעור הראשון ואולי אפילו על הצעד הראשון שלי כאיש חינוך בכיתה...

כולנו תרים אחר הקסם הזה של ההכרות והיציאה לדרך. כולנו שואלים את עצמנו כיצד נשתמש בחדוות המפגש לשם יצירת קשר וכדי לפתוח את הלבבות? ובודקים עם עצמנו - מהי דרכי? מה אני רוצה שיקרה שם - ביום, בשיעור, במפגש הראשון? ועוצרים ובודקים גם מהי דרכם? מה צרכיהם? מי הם תלמידי? מה ההיסטוריה שלהם ומהי תפילתם?

בבחירת פעילויות הפתיחה, ובכלל בימי ראשית שנת הלימודים, חשוב לזכור כי ישנה בכיתה שונות רחבה של עמדות ורגשות כלפי משימת החזרה לבית הספר.

תלמידים אשר מגיעים עם תחושה של עמימות, ואף חרדה – "האם אצליח? האם אכשל? האם אהיה שייך?"

תלמידים המגיעים עם רמת ציפיות ותקווה מאוד גבוהים – "הלוואי ש... והלוואי ש..."

תלמידים אשר נושאים בלבם מטענים בלתי פתורים משנת הלימודים שעברה - "אם גם השנה לא יהיה לי בן זוג בשיעורי הספורט"

תלמידים שהיה מי שהכין להם כריך וברך אותם בהצלחה ותלמידים שמסיבות שונות, התעוררו, התארגנו ויצאו לבד מהבית.

תלמידים שיודעים בדיוק עם מי ישחקו בהפסקה, ולאיזה חוג ירשמו, ועם מי יפגשו אחר הצהריים, ותלמידים שעוד לא יודעים איפה חדר הכיתה וליד מי ישבו ומה יהיה?

תלמידים שעבורם בית הספר הוא מקום קל ואפשרי, ותלמידים שעבורם בית הספר הוא זירת התמודדות והישרדות.

תלמידים שעבורם דיון אודות חויית הקיץ, הוא מפרגן וקל ומזכיר חוויות טובות ותלמידים שעבורם זהו דיון מכאיב ומציף, שכן אולי חוו קיץ פחות מטפח, או אפילו קיץ שהיו בו חוויות לא פשוטות.

כאלה וכאלה הם תלמידינו – בדיוק כמו בינינו ובתוכנו – אנשי החינוך.

עת נלווה את תלמידינו בימים אלו של ראשית שנה, נצטייד ב "**מד שמ"ש**" שבהמשך נעניק גם להם – נשים לב ל **מגוון** נקודות הפתיחה השונות, ל**דמיון** ולמאפייני ההקשר השונים – ההקשר הכיתתי, הקשר הגיל, הקשר הכאן ועכשיו של הדינמיקה המשותפת. נשים לב ל**שונות** מאתגרת מחד גיסא ולצורך של ילדים ב**שונות** ובייחודיות מאידך גיסא. נעבוד על מתן **מקום** ותחושת הכלה לעצמנו, לכל אחד מתלמידינו לפי צרכיו ולכלל הכיתה ככיתה. ונקפיד על יחס של **שוויון** עבורנו כאנשי הוראה וכבני אדם, ועבור תלמידינו כילדים, כלומדים, כחברי קהילה – כבני אדם.

לקט הפעילויות שלפניכם מחולק לחמישה דגשים שיוצרים ביחד

מד- שמ"ש

מגוון, **דמיון**, **שונות**, **מקום**, **שוויון**

אנו מבקשים להעניק **מד שמ"ש** מגן, מאיר ומחזק לכל אדם במערכת – איש חינוך, תלמיד, הורה.

מגוון – מה צריך לקרות כדי שכל אדם יוכל לזהות, לכבד ולהעריך את העושר ורב הגוניות בתוכו, בזולת ובתוך הקהילה בה הוא חי?

דמיון – למה זקוק האדם כדי שיוכל לחוש שייך מתוך דמיון, מכנה משותף והזדהות עם האחר?

שונות – למה זקוק האדם על מנת להיות מסוגל לבטא את קולו הייחודי ועל מנת לזהות, לכבד ולהעריך את קולו הייחודי של הזולת?

מקום – מה צריך לקרות כדי שהאדם יחוש "האדם הנכון במקום הנכון", רצוי, מוכל, מוגן?

שוויון – מה צריך לקרות לאדם כדי שיאמין בקיומו של עקרון השוויון הלכה למעשה, וכדי שיפעל למענו לאור ערכי חירות, צדק ושלום.

מגוון...

עבור אותם מחנכים אשר בוחרים להתחיל את
המפגש המחודש בהדגשת העושר והמגוון
האנושי שקיימים בכיתה

"עשרה ציירים"

פעילות יצירה ושיח שמעוררת את מודעות התלמידים למגוון העמדות והתפיסות שיש בתוך הכיתה, ומאפשרת להם לבחון את השוני בעמדות כמגוון שמעשיר את הכיתה ותורם לה.

פתיחה: יושבים במעגל כשהתלמידים הביאו עמם מבעוד מועד כלי כתיבה. מחלקים לכל תלמיד פתקית. מבקשים מהתלמידים לצייר עץ. ללא הסבר או תיווך – פשוט עץ.

משסיימו כולם, התלמידים מתבקשים להניח את הציורים על הרצפה בתוך המעגל.

דיון: מה קרה כאן ... בקשתי לצייר עץ, משימה משותפת ואחידה מכולם, והביטו סביב, מה קבלנו? (מגוון, שונות, פרשנות, כשרון, רצון...)

המורה מקריאה או כותבת על הלוח את הפתגם של אסתר קל -

"עשרה ציירים ציירו את העץ שממול, כל אחד והאמת שלו, כל אחד והעץ שלו..."

דיון: מי רוצה לנסות להסביר את הפתגם? במה זה קשור לציורים שציירנו? האם זה קשור גם לכיתה שלנו? מה זה מספר על הכיתה שלנו? האם אנחנו מרוצים ממגוון הדעות והפרשנויות בכיתה שלנו? האם היינו רוצים דווקא יותר אחידות? מה תורם מגוון הפרשנויות? במה זה מעשיר אותנו? היכן מגוון הדעות והפרשנויות יכול לבוא לידי ביטוי ביומיום שלנו? (לעודד אותם לתת דוגמאות).

לסיום – הביטו על העצים, האם בכל זאת אפשר לראות בהם משהו אחד שלם? מהו? (יצירה כיתתית / יער...) מי רוצה לנסות ליצור עץ אחד מכל העצים? (התלמידים עשויים להניח את הפתקים בצורת עץ, לכתוב את המילה עץ מהפתקים וכו').

דיון: מה מאפיין את העץ שקבלנו עכשיו? (יצירה אחת שמורכבת מהרבה יצירות, ביטוי אישי שמתחבר לאמירה כוללת).

"אסוציאציות"

פעילות חווייתית וקלה הממחישה את עושר הדעות, עושר הפרשנויות ומגוון סגנונות החשיבה בכיתה

המורה מציינת מילה שהיא בוחרת. **סתם מילה...**

בסבב או באופן חופשי, כל תלמיד מוזמן לומר אסוציאציה לאותה מילה... כל תגובה מתקבלת, אין נכון ולא נכון. (כמובן שאם תלמיד ישתמש בגסויות או יעליב חבר נעצור ונבקש להימנע מכך). ממשיכים במספר סבבים כשגם התלמידים מוזמנים להציע מילים.... כדאי לתת לפעילות זמן "להתחמם" כי התלמידים עשויים להיות פחות ספונטאניים ולשקול מילים... אך לאחר מספר סבבים האווירה עשויה להשתחרר ולאפשר ביטוי פתוח של אסוציאטיביות התלמידים ושל עולמם הפנימי.

דיון: איך הרגשתם בסבב? מה חשבתם על הנאמר? מי הופתע ממהו? מי הופתע מעצמו? מהי אסוציאציה? כיצד ניתן להסביר את מגוון האסוציאציות לאותה מילה? במה מגוון האסוציאציות משפיע עלינו ביום יום? מה קורה כאשר שני אנשים מפרשים או מבינים אחרת את אותה סיטואציה? במה זה תורם לשיחות ולאווירה בכיתה? במה זה מסבך את האווירה בכיתה? האם חשוב להיות מודעים לכך שלכל אחד יש פרשנות משלו ואסוציאציה משלו לנושאי הלימוד ולאירועי היומיום? מדוע חשוב לזכור זאת? במה מודעות זו תקדם את היחס זה לזה ואת השיח זה עם זה בכיתה?

דמיון... ..

עבור אותם מחנכים אשר בוחרים להתחיל את המפגש המחודש באיתור נקודות הדמיון והמכנה המשותף בין התלמידים, תוך הסתכלות רחבה על הרצף שבין הדמיון הבינאישי לבין השוני.

"Same same but different"

פעילות חווייתית המזמנת תנועה חופשית בכיתה ועוזרת לתלמידים לפגוש זה את זה לשיחה ולהתמקם בין חבריהם לכיתה הן בדמיון והן בשוני

חלק ראשון:

מחלקים לכל תלמיד דף שעליו משורטטת טבלת משבצות ריקה. מספר המשבצות פחות או יותר כמספר חברי הכיתה, ויותר - **Same same**.

קעת התלמידים מוזמנים **לתחרות** שמטרתה לאתר כמה שיותר נקודות דמיון ביניהם לבין החברים מהכיתה!

ההנחיה – קחו את הדף והעט והתחילו להסתובב בכיתה. עליכם לפנות לחברים ולחברות מהכיתה ולחפש מכנה משותף שיש לכם ולהם ואשר קשור לחופשה שממנה חזרנו. כדי לאתר את המכנה המשותף ניתן לשאול – מה עשית בקיץ האחרון? לאן נסעת בחופשה? עם מי נפגשת בחופשה? איזה ספר קראת בחופשה? איזה סרט ראית בחופשה? אצל מי התארכת? האם שינית משהו בחדר שלך? האם קבלת משהו בחופשה? האם עזרת למישהו בחופשה? וכו'... (בכיתות גבוהות אין הכרח להדגים שאלות, אצל הצעירים, מומלץ לבנות איתם בנק של כעשר שאלות על הלוח).

כאשר שני תלמידים מוצאים פעילות או חוויה דומה (פחות או יותר) ששניהם עברו הם מתבקשים לרשום זאת באחת המשבצות. למשל, רומי כותבת בדף

שלה "שירה ואני סיימנו קורס הדרכה" ושירה כותבת את אותו הדבר אצלה בדף .

משסיימו, עוברים הלאה ומחפשים עוד חבר או חברה, אך כעת, במשבצת הבאה עם הילד הנוסף, אסור להתייחס לאותה פעילות. למשל אם גילי כתבה - "עלמה ואני היינו ביריד חוצות היוצר" היא לא יוכל לכתוב את אותה פעילות משותפת לגבי מיקה, גם אם זה נכון.

מי מנצח? מי שממלא הכי הרבה משבצות! היינו מי שהצליח למצוא הכי הרבה נקודות דמיון.

!!! אך אנו מציבים תנאי – לא יהיה מנצח אם בתום המשחק יהיו בכיתה ילדים שלא יהיו להם לפחות חמש משבצות מלאות.

(מחנכים יקרים – במהלך הפעילות שימו לאותם תלמידים אשר מתקשים לפנות לחבריהם או כאלו שהחברים לא משתפים איתם פעולה. עודדו את התלמידים לפנות זה אל זה, תווכו שיחות, השתתפו גם אתם במשחק וצרו סביבכם שלשות וכו', העיקר שאף תלמיד לא יסיים את המשחק עם דף ריק.)

משסיימו, סופרים את מספר המשבצות... ומכריזים על המנצח.

דיון: איך הרגשתם בתום הפעילות? איך הרגשתם במהלך החיפוש? מה הקל עליכם את הפנייה לחבר? מה הקשה?

האם מצאתכם דמיון בינכם לבין החברים? מי רוצה לשתף בדוגמא או שתיים. מי רוצה לספר על גילוי מרגש? גילוי מפתיע? גילוי מצחיק? גילוי עצוב? גילוי מוזר...

איך השפיע עליכם הגילוי של מאפיינים משותפים?

חלק שני:

אותו מהלך עם דף משבצות זהה שכותרתו - **but different** .

כעת התלמידים מתבקשים לחפש משהו שהחבר לכיתה עשה / חווה / קיבל ואין סיכוי שהם היו עושים זאת, מכל מיני סיבות – "כי לא מתאים לי / כי לא יכולתי / כי אין לי / כי לא הרשו לי, כי לא חשבתי על זה, כי לא רציתי..."

כשסיימו, דיון – איך הרגשתם בתום הפעילות? איך הרגשתם במהלך החיפוש? מה הקל עליכם את הפנייה לחבר? מה הקשה?

האם גיליתם שונות בינכם לבין החברים? מי רוצה לשתף בדוגמא או שתיים. מי רוצה לספר על גילוי מרגש? גילוי מפתיע? גילוי מצחיק? גילוי עצוב? גילוי מוזר... איך השפיע עליכם הגילוי של ההבדלים והשונות בינכם?

"הרוח נושבת"

משחק החברה הוותיק והאהוב, מתאים לכל גיל. מאפשר למצוא נקודות דמיון וחיבור בין חברי הכיתה.

מהלך המשחק: יושבים במעגל כיסאות. מספר הכיסאות קטן באחד ממספר המשתתפים, כך שבכל רגע נתון יש משתתף אחד שעומד. המשתתף שעומד צריך להכריז בקול את המשפט "הרוח נושבת לכיוונו של כל מי ש...". ולהשלים את המשפט עם אפיון שמתאים לו בעצמו. למשל אם שם הדובר הוא ערן, הוא יכול לומר - "הרוח נושבת לכיוונו של כל מי ששמו מתחיל באות ע". בתום דבריו, כל חברי המעגל, אשר המשפט מתאר גם אותם, (עינת, עידו, עומר...) צריכים לקום ולהחליף ביניהם מקום, בזריזות, שכן האחרון שנשאר הוא הדובר הבא.

שני חוקים חשובים:

1. אסור לומר אפיון שלא מאפיין אותך. למשל, אם מישהו גר ברמת גן, הוא אינו יכול לומר "הרוח נושבת לכיוונו של כל מי שגר בגבעתיים".
2. אסור להישאר לשבת אם האפיון שהוזכר מאפיין אותי. למשל אם נאמר "הרוח נושבת לכיוונו של כל מי שהעלה סרטון ליוטיוב בקיץ", וגל העלה סרטון... אז גם גל, צריך לקום ולהחליף מקום.

בתחילת המשחק יש נטייה לדוברים לציין אפיונים חיצוניים וזה בסדר, אך ככל שהמשחק מתחמם כדאי לעודד את המשתתפים לבחור בהיגדים אודות עולמם הפנימי, חלומותיהם, טעמים, נטיות לבם... כמובן - דובר שמצליח "להרים מהכיסא" כמה שיותר חברים, היינו – מצא מכנה משותף רחב, זוכה לעידוד ושבח!

בתום המשחק, דיון – איך הרגשתם במהלך המשחק? האם גיליתם נקודות דמיון חדשות עם חברים מהכיתה? האם גיליתם הבדלים שלא ידעתם עליהם?

בקבוצה מגובשת, ששחקה את המשחק יותר מפעם אחת, אפשר גם לבחור נושא שאליו התלמידים יתבקשו להתייחס בהיגדים שלהם - למשל:

דברים שאני עושה למען הזולת: הרוח נושבת לכיוונו של כל מי שעשה בייביסיטר על אחיו הצעיר בחופשה.

אני בבית הספר: הרוח נושבת לכיוונו של כל מי שמתכנן להשתתף בטורניר כדורגל בהפסקות השנה.

לקראת השנה החדשה: הרוח נושבת לכיוונו של כל מי ששואף לעבור לחמש יחידות מתמטיקה השנה.

שונות...

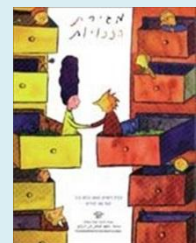
עבור אותם מחנכים אשר בוחרים להתחיל את המפגש המחודש באיתור הנקודות הייחודיות ומגוון השונות בין התלמידים, תוך הסתכלות רחבה על השונות הבינאישית כמגוון, כעושר וכאתגר אישי כפול – מחד גיסא, קבלת קול השונות והייחודיות שבתוכי, מאידך גיסא – קבלת האחר על היותו שונה, מיוחד, אחר ממני.

"אריאל החרש"

מומלץ לאתר את השיר "אריאל החרש" מאת של סילברסטיין אשר תורגם ע"י בני הנדל, ועובד לפעילות מצוינת המופיעה בחוברת מגירת הזכויות, בהוצאת רכס. השיר עוסק במפגש בין ילדה שומעת לילד לקוי שמיעה, וממחיש בעדינות ובאופן נוגע ללב איך חרשות היא בעצם מנת חלקו של כל אדם כאשר הוא אינו מזהה או כאשר הוא אינו משתדל להבין את שפת האחר, וכיצד יכול כל תלמיד להרוויח עוד חבר ועוד קשר אם רק ינסה להבין את דברי חברו ואת האופן הייחודי בו הוא מביע את עצמו. השיר רלוונטי במיוחד כשמדובר בפגישת היכרות.

"חיים פשוטים" -

פתיחה –

- סבב – שמי ... ואני גר ברחוב ושם הרחוב שלי מספר עלי ש.....
- השמעת השיר "חיים פשוטים" עידן רייכל, בליווי הקרנת המילים

מה דעתכם על השיר? מי מכיר אותו? מה נשאר בכם ממנו בהאזנה ראשונה?
נזמין את התלמידים להתייחס לשתי השורות הראשונות: **ביום שכל הרחובות יהיו לטובתנו/ יהיו שם בשבילנו ולא של אחרים.**

מהם להבנתכם "רחובות לטובתנו"? (סביבה תומכת, מקבלת, מפרגנת)

לשם מה צריך האדם רחובות שיהיו לטובתו? (לחוש מוגן, שייך, רצוי)

מה מסמלים הרחובות? (הרחובות מסמלים את השייכות למקום, לקהילה, לציבור. הרחובות הם מטאפורה ליכולת האדם לעבור ממקום למקום, רחוב הוא המקום בו נמצא הבית – כדי להגיע הביתה אדם עובר ברחוב...)

מה ירגיש אדם ברחובות שאינם לטובתו? (ניכור, איום, בדידות...)

מה דעתכם על השורה - **"בשבילנו ולא של אחרים?"** (מביעה משאלת שייכות ותמיכה אך יוצרת אבחנה, בידול).

מה הסתירה הפנימית בשורה זו? (אם הרחוב הוא לטובת קבוצה אחת ולא לטובת האחרת אז הוא שב להיות רחוב שאינו לטובת מישהו...)

אם כך, כיצד ניתן לקרוא את השורה כך שלא תהיה בה סתירה פנימית? (לטובתנו ובשבילנו, פירושו – לטובת כולם, בשביל כולם. לא עוד אנחנו ואחרים, פשוט – אנשים... בני אדם).

איפה ניתן לאתר את הרעיון הזה בעוד שורות בשיר?

מה המסר של השיר? מה הוא אומר לכם?

התחברות אישית - איפה נמצא "המקום" בו אתם מרגישים שהרחובות הם לטובתכם? לעודד התייחסות לכל מקום פיזי או אנושי שהוא מחוץ לבית. (משפחה, תנועת נוער, שכונה, בית הספר, מגרש הכדורגל, בטבע..)

מה אנחנו יכולים לעשות כדי שכאן, הכיתה שלנו, תהפוך למקום שהוא "לטובתנו", ולטובת כולם.

לסיום, ניתן לדבר על סגנון היצירה של האמן עידן רייכל, על מיזוג הסגנונות, הסובלנות והפתיחות האמנותית שמאפיינים את עבודתו, על העמדה הרבת-תרבותית והעושר שהוא מזמן ביצירתו. לסיום, מומלץ להקרין [ראיון](#) של עידן רייכל בהנחיית שני מראיינים מצוינים ורגישים - אפרת דותן ונתנאל ביטון.

מקום... ..

עבור אותם מחנכים אשר בוחרים לנצל את המפגש המחודש ליצירת תחושת מקום שייכות ואכפתיות לתלמידים, תוך עידודם הן ליהנות מחוויה זו והן להעניקה גם לזולתם.

אנו נפגשים בשלהי חודש אלול...

"אלו"ל – אני לרעי ורעי לי"

משחק "קרוסלה" המזמן מפגש אישי בין הילדים והזדמנות להתעניינות הדדית

הנחייה : המורה מבקשת מהתלמידים לשבת בשני מעגלי כסאות, כשהמעגל הפנימי עם הפנים החוצה, והמעגל החיצוני עם הפנים פנימה. כך רואים הילדים אלו את אלו, כל ילד יושב מול ילד אחר.

במהלך המשחק, המעגל הפנימי ממשיך לשבת במקומו, בעוד היושבים במעגל החיצוני מתבקשים על ידי המורה, אחת למספר דקות, לזוז כיסא אחד ימינה. כך נוצרת קרוסלה של שיחות, וכל תלמיד משוחח עם מספר תלמידים.

על מה משוחחים במפגשי הקרוסלה? כאשר התלמידים יושבים כבר מעגל מול מעגל – תלמיד מול תלמיד, המורה מציינת נושא לשיחה. כל תלמיד והחבר שמולו משתפים זה את זה בנגיעה אישית שלהם לנושא שנבחר, ומתייחסים זה לדברי זה. המורה כאמור מכריזה על הזמן בו מתחילים לשוחח על הנושא ואחרי מספר דקות מציינת שהזמן תם. והמעגל החיצוני נע ימינה כיסא אחד, וכך הלאה, בכל פעם שמתחלפים הזוגות משתנה גם הנושא. עד שמסתיים המעגל או עד שנגמרת הסבלנות. מומלץ לא להאריך מדי... ..

נושאים לדוגמא: בילוי שביליתי בחופשה, מישהו ששימח אותי בחופשה, משהו כיפי שעשיתי בבית, שיר חדש ששמעתי ואהבתי, סרט טוב שראיתי וכיו"ב...

בתום המשחק שבים לשבת יחד.

דיון – איך הרגשתם במהלך המשחק? האם היה לכם נוח לשתף את חבריכם? האם נהניתם להקשיב לחבריכם? האם גיליתם משהו חדש על חבר לכיתה? מי יכול לשתף ברגש חיובי שעלה בו כלפי חבר או כלפי עצמו, במחשבה טובה שחשב על חבר או על עצמו. האם ביום יום בכיתה אנחנו עוצרים ומדברים אחד עם השני, מתעניינים זה בזה? מקשיבים זה לזה? מתי במיוחד? (בהפסקה, בזמן משימות משותפות, בדרך הביתה אבל גם – בזמן שיחות במליאת הכיתה).

איך אתם מרגישים כשמישהו, חבר או מורה, מתעניין בכם?

איך מרגיש החבר או המורה כשאתם מתעניינים בו?

נכתוב על הלוח את ראשי התיבות - "אלו"ל – אני לרעי ורעי לי"

חשיבה משותפת על הביטוי – מה משמעותו? (הדדיות, אחריות הדדית, ערבות הדדית, אכפתיות)

היכן נרצה שעקרון "אלו"ל" יבוא לידי ביטוי ביומיום הכיתתי? איך אפשר לייצר עוד זמן ומקום לחוויה בה כל אחד ירגיש שיש לו מקום בכיתה ולמורים ולחברים אכפת ממנו?

"בואי ואראה לך מקום"

פעילות חווייתית לחדר המורים המזמנת שיח אודות תחושת שייכות ומקום כצורך קיומי אנושי.

חלק ראשון: נחלק לכל משתתף קערית חד פעמית, מלאה בצמר גפן שעליו מונח גרגר אפונה קטן.

איזו כותרת הייתם נותנים לזה. תחשו, תתבוננו, תתחברו.

אם לא תעלה הכותרת "שייכות, מקום" נציע אותה בסוף מתוך המכנה המשותף של הכותרות.

ספרו על זיכרון ילדות מוקדם ככל האפשר של תחושת מקום ושייכות שחוויתם אתם או שמישהו בסביבתכם חווה ואתם התרשמתם מזה, או אפילו דמות ספרותית ודמות מסרט שחווה תחושת שייכות ומקום והותירה בכם חותם.

אילו תנאים התקיימו שם שהעניקו לכם את התחושה הזו? (קשר, הגנה, הגדרה, מקום פיזי משלי, נגיעות, פרטיות, אהבה, התפעלות...) נערוך רשימה של התנאים.

מה תפקיד הצמר גפן? מה הוא מסמל? האם תחושת שייכות ומקום יתפתחו רק במקום של רוך ומעטפת? האם לעיתים הצמר גפן יכול להיות דווקא אדמה קשה ויבשה או אפילו מדרכת בטון? (להדגים כיצד תחושת שייכות ומקום נובטים מקשר בינאישי, מאהבה, טיפול והתקשרות, מהצבת גבולות מהדרכה ומהנחייה כיצד לנהוג ועוד).

חלק שני: נחלק למשתתפים גרגר שעועית (מזן גדול) שיוסיפו לצמר גפן, לצד גרגר האפונה - לאילו תנאים אתם זקוקים היום כדי לחוש תחושת מקום ושייכות בעולמכם? (נערוך שוב רשימת תנאים)

מה מהתנאים הללו תקף לבית הספר? לאילו תנאים אתם זקוקים בבית הספר כדי לחוש שייכות ובמקום הנכון? (לערוך עוד רשימה)

להדגים תהליכים מקבילים ילדות בגרות, ניתן להשוות זאת לתלמידים – מורים. אפשר לחדד זאת גם ע"י ילדינו הפרטיים – מה נרצה שיהיה בבית ספרם שיעניק להם תחושת שייכות ומקום.

בסופו של תהליך יהיו 3 רשימות של תנאי שייכות ומקום – לצעירים לבוגרים, ובבית הספר.

להתבונן יחד על הרשימות ולאתר את התנאים הבסיסיים בכל גיל ובכל מקום שמאפשרים לכולנו לחוש תחושת שייכות ומקום.

חלק שלישי וחשוב במיוחד: נוסיף לקערית כוכב אניס (להשיג בחנויות התבלינים..) או מראה קטנטונת (להשיג בחנויות יצירה...) ונזמין את המשתתפים לציין **תכונה אחת בהם** שמאפשרת להם להיות דמות שמספקת לזולת תחושת מקום ושייכות. (גרגר האניס מרמז על המילה "אני", וכנ"ל הראי)

"תשמור לי מקום...." -

פעילות חווייתית המעודדת את התלמידים לחשוב על המקומות בהם הם מרגישים שיש להם מקום – שייכים ורצויים.

להשמיע את השיר- חתיכת שמיים / לאה שבת , בליווי הקרנת המילים

שאלה בעקבות ההאזנה: מהו המקום שבו אתם הכי אוהבים להיות, ומדוע? (החדר שלי, המיטה שלי, מגרש הכדורגל, סדנת האמנות, מול המחשב, בים, בטבע, באוטו, אצל סבתא...)

מה מאפשר לכם לחוש שם נוח?

האם תחושת השייכות משפיעה על תחושת הנוחות במקום?

נרשום על הלוח ארבע שאלות ונזמין את התלמידים להעתיק אותן ולענות עליהן

איפה נמצא המקום עבורך שהוא :

מקום טוב באמצע -

מקום טוב בצד -

מקום טוב בתוכי פנימה -

מקום שטוב להיות בו מבחוץ -

בתום הכתיבה, נזמין אותם **להתחלק** לזוגות או לשלשות **ולשתף** זה את זה,
לבסוף **דיון במליאת הכיתה** - מי גילה משהו מעניין על עצמו או על חבר שהוא
ירצה לשתף (רק ברשות החבר)...

מה צריך לקרות פה בינינו בכיתה כדי שהיא תהפוך להיות מקום נוח עבורכם,
מקום שתחשבו בו שייכים ורצויים?

שוויון... ..

עבור אותם מחנכים אשר בוחרים להתחיל את המפגש המחודש בחוויה, דיון והמשגה אודות ערך השוויון.

"שווים"

השמעת השיר "שווים" מאת עילי בוטנר ורן דנקר , בליווי הקרנת המילים

מה מעורר בכם השיר? מה המשאלה המובעת בשיר? מה משמעות המושג "שווים" המוזכר בשיר? כיצד ניתן, לפי השיר, להפוך להיות "שווים"?

מי מעניק לכם תחושת שוויון? האם יש מקום בו אתם חשים חוסר שוויון? בעיני מי הייתם רוצים לחוש שווים (שווי ערך, שווי זכויות)? מה יותר קל לכם - להתנהג כלפי הזולת לפי עקרון השוויון או לדרוש מהזולת שינהג כלפיכם לפי עקרון השוויון? מה קודם למה? חשבו על אדם שמהווה עבורכם מופת להתנהגות על פי ערך השוויון, מיהו? מה בהתנהגותו מרשים אתכם? מה למדתם ממנו?